

Årsredovisning 2020

Kultur- och bildningsnämnden

Ansvarig verksamhet	Kultur- och bildningsnämnden
Kontakt	Elisabeth Kihlström
Datum	2021-03-09
Diarienummer	KBN/200390
Region Värmland Regionens hus 651 82 Karlstad	

Innehållsförteckning

Sammanfattning av 2020	4
Bedömning om resultatmålen kommer att nås för helåret 2020	6
Uppföljning av resultatmål	6
Uppföljning av nämndplan och andra politiska uppdrag	9
Nämndanalys (ekonomisk analys).....	16
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	16
Internkontroll	17
Mätplan	18

Sammanfattning av 2020

Året 2020 präglades av den rådande coronapandemin som påverkade kultur- och bildningsnämndens områden på olika sätt. Samtidigt fortskred arbetet med att ta fram strategiska planer för nämndens ansvarsområden, även om pandemin orsakade fördröjningar av planprocesserna. Nedan följer en sammanfattning av de aktiviteter som gjorts för att möta effekterna av pandemin, men också de aktiviteter som enligt kultur- och bildningsnämndens nämndplan var fokus för verksamhetsåret 2020.

Åtgärder för att möta effekterna av coronapandemin inom kultur- och bildningsnämndens områden

Kultur- och bildningsnämnden initierade under våren ett uppdrag att analysera vilka åtgärder som krävs för att möta effekterna av coronapandemin inom kultur- och bildningsnämndens områden. Beslut om åtgärder fattades därefter utifrån analyser och rapporter i syfte att förebygga och mildra konsekvenserna av pandemin och de smittbegränsande restriktionerna samt bidra till planering av åtgärder för att stävja negativa, långsiktiga konsekvenser.

2 miljoner kronor omfördelades inom befintlig budgetram för att möjliggöra utökad stöd via projektmedel till idéburna organisationer inom det sociala området för riktade insatser mot pandemins effekter på folkhälsan. Via 24 projekt gavs därigenom möjlighet till riktade insatser under 2021, med fokus på bland annat ofrivillig ensamhet och levnadsvanor.

Ytterligare 1 miljon kronor omfördelades för att möjliggöra utökad stöd 2020 till verksamheter med regionalt verksamhetsbidrag samt fria professionella dans- och teatergrupper.

Tillfälliga kriterier för fördelningen av verksamhetsbidrag till idéburna organisationer inom det sociala området togs fram för 2020 och utbetalningar av beslutade bidrag för 2021 till idéburna organisationer inom det sociala området tidigarelades.

Genom en omfördelning inom förvaltningens budget tillfördes 300 000 kronor som möjliggjorde ytterligare tio stipendier inom Kreativ karantän. Inom folkbildningen prioriterades insatser som bidrar till att särskilt utsatta personer kommer närmare arbetsmarknaden och insatser som bidrar till kulturupplevelser och god hälsa.

Regionstyrelsen anslog 13 miljoner på nämndens initiativ som särskilt stöd till kulturlivet i Värmland 2020 och Samsam Värmland beviljades 6 miljoner kronor som stöd till allmänna samlingslokaler, Värmlands hembygdsförbund beviljades 3 miljoner kronor, Värmlands Museum 120 000 kronor, Wermland Opera 857 000 kronor och ytterligare 39 organisationer totalt 2,4 miljoner kronor.

Under våren tog nämnden, tillika folkhögskolornas styrelse, beslut om att regionens folkhögskolor skulle övergå från närundervisning till distansundervisning. Nytt beslut togs i juni, att folkhögskolorna med försiktighet skulle återgå till närundervisning. Omställningen till distansundervisning och rekommendationer för minskad smittspridning har medfört nya pedagogiska grepp.

Regionen har haft löpande dialog med kommunerna om hur spridningen av coronaviruset påverkar biblioteksverksamheterna på kort och lång sikt. Att lyfta biblioteket som en viktig samhällsfunktion har varit grundläggande och att stärka biblioteken i rollen som demokratisk och kulturell arena samt resurs för digital utveckling och delaktighet.

Kultur- och bildningsnämndens långsiktiga planer

Nämndens uppdragsområden kultur, folkbildning och folkhälsa överlappar varandra, är varandras förutsättningar och ger tillsammans en helhet som får effekt på samhällsnivå. Den interna samordningen samt den externa samverkan med aktörer inom respektive områden har visat sig vara en styrka och en väsentlig förutsättning i det pågående uppdraget att ta fram en ny kulturplan och folkhälsoplan samt bidra i arbetet med den nya regionala utvecklingsstrategin. Dessa övergripande strategier och planer har även varit vägledande i periodens pågående processer att ta fram en ny biblioteksplan samt folkhögskoleplan. Verksamheter inom nämndens område finansieras och regleras även genom statliga bidrag från Statens kulturråd och Folkbildningsrådet. Årlig planering, genomförande och återrapportering av verksamhet med statsbidrag har gjorts utifrån gällande villkor och kriterier.

En ny folkhögskoleplan 2021—2025 antogs i december. Den beskriver de omvärldstrender och planeringsförutsättningar som ligger till grund för skolornas inriktning, strategiska målsättningar och prioriterade utvecklingsinsatser.

Processerna att fastställa biblioteksplan, kulturplan och folkhälsoplan försenades på grund av den rådande coronapandemin och regionfullmäktige beslöt på nämndens inrådan att förlänga de gällande planerna.

Förslag till ny regional biblioteksplan 2021—2024 skickades ut på remiss i juni och väntas fastställas under våren 2021. Arbetet med att ta fram en ny folkhälsoplan för länet har pågått under året i bred delaktighet mellan Region Värmland, länets kommuner, idéburen sektor och Karlstads universitet. Syftet med planen är att skapa en länsgemensam struktur för folkhälsoarbetet där många aktörer tillsammans kan arbeta för att skapa goda förutsättningar för en god och jämlik hälsa i befolkningen. Planen skickas ut på remiss under våren 2021 och fastställs av regionfullmäktige hösten 2021.

Arbetet med att ta fram en ny kulturplan avbröts i mars till följd av coronapandemin. En omfattande dialogprocess hade då avslutats och ett förslag till remissversion låg färdigt. En ny remissversionen skickas ut under våren 2021.

Nämnden lämnade även ett yttrande på förslag till ny Värmlandsstrategi som var ute på remiss under hösten.

Översyn av bidragsgivningen inom kultur- och bildningsnämndens områden

Översynen av bidragsgivningen inom nämndens ansvarsområde har fortsatt under året. I den pågående revideringen av nämndens riktlinjer för verksamhets- och projektbidrag säkerställs att riktlinjerna revideras utifrån effekter i relation till regionala planer så att de bidrar till nämndens prioriterade utvecklingsområden.

Nämnden har under året fastställt nya tillfälliga riktlinjer för verksamhetsbidrag och fleråriga verksamhetsstöd inom kulturområdet. Studieförbundens nya riktlinjer antogs innan sommaren och under hösten undertecknades samarbetsavtal med Friskvården i Värmland och ett Idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Fritidsbanken. Nämnden beslutade också under året om nya riktlinjer som ersatte de tidigare stadgarna för Frödingstipendiet och folkrörelsestipendiet och delade ut tio specialstipendier à 20 000 kronor till kulturskapare i samband med höstens utdelning av Frödingstipendiet.

Fördelning av medel för att stärka arbetet med att utveckla folkhälsoområdet

Nämnden har under året fördelat 2 miljoner kronor för att stärka arbetet med att utveckla folkhälsoområdet. Medlen användes till folkhälsofrämjande aktiviteter inom samtliga av nämndens ansvarsområden.

Inom ramen för denna förstärkning tilldelades folkhögskolorna 500 000 kronor för ett spridningsprojekt av ett kurskoncept för målgruppen personer med psykisk ohälsa som står långt från arbetsmarknaden. Wermland Opera tilldelades 250 000 kronor till sitt arbete som rör kultur, hälsa och folkhälsa. Kulturstaben, kultur och folkbildning tilldelades 250 000 kronor för att se över förutsättningar för att stärka samordning och samverkan inom kultur och hälsa på ett mer strukturerat och hållbart långsiktigt sätt.

1 miljon kronor gick till avdelningen för hållbar utveckling för utvecklingsprojekt, varav en del har gått till samverkan med Fritidsbanken som arbetar med att tillgängliggöra sport- och fritidsutrustning till alla. En del har gått till samverkan med kommunerna Säffle, Filipstad och Storfors för att arbeta med övervikt bland barn, och en del har gått till samverkan med Grums kommun i syfte att hitta nya metoder att främja hälsa bland ungdomar.

Återkoppling sker till kultur- och bildningsnämnden i februari 2021.

Bedömning om resultatmålen kommer att nås för helåret 2020

När nämndens resultatmål för året 2020 antogs var det ingen som kunde föreställa sig de samhällsutmaningar som på ett genomgripande sätt berört alla samhällets områden detta år. Att nå årets resultatmål har givetvis varit viktigt, men kanske än viktigare har varit att motverka pandemins effekter inom nämndens ansvarsområden. Utifrån detta perspektiv är ett ja eller nej på huruvida resultatmålen uppnåtts inte relevant på samma sätt som tidigare år.

Kulturens resultatmål har inte uppnåtts fullt ut, men nämnden har på ett bra sätt bidragit till att ta ett ansvar för att hantera årets utmaningar i relation till antagna resultatmål. Det samma gäller för folkhälsomålet. Behovet av samverkan mellan länets aktörer har blivit uppenbart och därför stärkts under pandemin som dock har haft en påtagligt negativ inverkan på folkhälsan. Även om stora delar av kursverksamheten inom folkhögskolorna har ställt om till distansundervisning så bedöms folkhögskolorna ha nått målen.

Uppföljning av resultatmål

Effektmål: Trygga och nöjda invånare

Resultatmål: Ett varierat kulturutbud av hög kvalitet

Kultur- och bildningsnämnden ska tillsammans med kommunerna och staten vara garant för en väl fungerande kulturell infrastruktur som främjar allas möjligheter till kulturupplevelser, bildning och att utveckla skapande förmågor. Det är framförallt genom sin bidragsgivning som nämnden kan medverka till ett attraktivt och varierat regionalt kulturutbud av hög kvalitet. Inom kulturområdet beviljar nämnden verksamhetsbidrag, fleråriga verksamhetsstöd, projekt- och arrangemangsbidrag, ungdomspengar samt filmstöd. Under året har 33 projekt och arrangemang beviljats bidrag, därav nio helt eller delvis inställda arrangemang.

Inom ramen för samverkansmodellen fördelar nämnden statsbidrag till regional kulturverksamhet. Totalt fördelades drygt 56,5 miljoner kronor till sex externa verksamheter samt Region Värmlands avdelning för kulturutveckling. Utifrån effekterna av coronapandemin beviljades Region Värmland också ett förstärkt statsbidrag med 5,9 miljoner kronor som fördelades till de sex externa verksamheterna. Region Värmland har redovisat till Statens kulturråd hur de statliga medlen använts och vilka effekter som uppnåtts.

Normalt attraherar verksamheter som Wermland Opera och Västanå Teater en stor publik, varav många är tillresande. Också Värmlands Museum är normalt ett attraktivt besöksmål. Under 2020 har dock verksamheterna drabbats hårt av pandemin: konserter har ställts in, operan tvingades lägga ned musikalen Måndag hela veckan och flytta planerade produktioner till 2021, Västanå Teater flyttade sommaruppsättningen av Körkarlen till 2021 och Värmlands Museum höll stängt i långa perioder.

Många av de övriga musik-, konst- och teaterarrangemang som Region Värmland normalt stöttar ekonomiskt fick ställas in eller genomfördes med kraftigt reducerad publik. Under sommaren noterades dock goda besökssiffror för många kulturbesöksmål, som Finnskogscentrum och Gamla Kraftstationen i Deje. Dessutom nådde digitala satsningar, till exempel Västanå Jul, många tittare.

Nämnden har i möjligaste mån försökt mildra effekterna för kulturverksamheter bland annat genom att inte återkräva verksamhetsbidrag även om planerad verksamhet ställs in, och genom att bevilja förskott på redan beviljade verksamhets- och statsbidrag. Kvaliteten på den kultur som erbjöds under året var fortsatt hög, men sammantaget minskade utbudet kraftigt, framförallt inom musik- och teaterområdet.

Effektmål: Trygga och nöjda invånare

Resultatmål: Ökad kulturell delaktighet

Det är en central kulturpolitisk uppgift att garantera alla rätten att delta i kulturlivet, att utveckla och använda sin kreativa förmåga och ta del av kulturopplevelser och aktiviteter på lika villkor och oavsett ålder, bostadsort, funktionsförmåga eller andra faktorer. Genom sin bidragsgivning bidrar nämnden normalt till att öka den kulturella delaktigheten i hela länet. Det gäller inte minst utbudet riktat till barn och unga, i skolan på fritiden, och de insatser som görs för att skapa ökade möjligheter till eget skapande.

Under coronapandemin bedöms delaktigheten totalt sett ha minskat. Skälen är många: restriktioner och rekommendationer på grund av pandemin har försvårat eller omöjliggjort många av de möten mellan människor som är grundläggande för kulturlivet. Särskilt hårt drabbas äldre personer, personer med funktionsnedsättningar, personer med begränsad digital kompetens samt barn och unga.

Tillgången till digitala lösningar har ökat kraftigt, och fler och fler tar del av dem, men det kan inte kompensera för alla de aktiviteter, möten och program som ställts in under 2020.

Även om konsekvenser av pandemin totalt har bidragit till minskad kulturell delaktighet så har studieförbundens omställning från fysiska till digitala studiecirkel och kulturevenemang bidragit till att minska den digitala klyftan. Den digitala kompetensen har lyfts, verksamhet har etablerats i samverkan med föreningar vilket lett nya digitala plattformar för kulturevenemang, en ny form av tillgänglighet som gjort det möjligt för fler och nya målgrupper att delta.

En närmare analys av hur målen påverkats kommer att ske inom ramen för den tematiska uppföljning nämnden beslutat om.

Effektmål: Trygga och nöjda invånare

Resultatmål: Attraktiva folkhögskolor

Folkhögskolan är en utbildningsform med stor frihet och självständighet. Den är en del av utbildningssektorn tillsammans med grund- och gymnasieskolan, universitet och yrkeshögskolan. Region Värmland är huvudman för Ingesund-, Klarälvdalens-, Kristinehamns-, Kyrkeruds- och Molkoms folkhögskola. Skolorna har verksamhet på 12 platser i Värmland och kursutbudet består av allmätkurser inriktade på grundskole- och gymnasiestudiekurser samt studie- yrkes- och intresseinriktade kurser inom skolornas specifika profiler. Skolornas estetiska profiler och kulturarrangemang gör dem även till en attraktiv arena för kultur.

Skolorna har genomfört totalt 36 143 deltagarveckor varav 15 procent är särskilt riktade utbildningsuppdrag och uppdragsutbildningar. Könsfördelning på årets totala kursverksamhet har varit 57 procent kvinnor och 43 procent män. På skolornas allmätkurser är fördelningen 50 procent.

Det är fortsatt många som ser folkhögskolorna som ett attraktivt studieval. Snittet för skolornas söktryck inför höstens kursstarter var 1,74 sökande per planerad plats för allmätkurser och 2,30 sökande per plats på skolornas profilkurser.

Folkhögskolorna har på grund av pandemin och dess effekter fått ytterligare tilldelning av platser som fullt ut finansieras med statsbidrag. För regionens skolor innebär höstens tilldelning ytterligare cirka 2000 deltagarveckor som använts till yrkesinriktade kurser inom bland annat vård och omsorg. Skolorna har fortsatt att utveckla sin samverkan med länets kommuner för att på ett bra sätt svara upp mot regionala och lokala utbildningsbehov. Det har även resulterat i mer specifika uppdragsutbildningar. Under hösten tog folkhögskolornas styrelse ett beslut om en viljeinriktning om utökat samarbete med Årjängs kommun kring ett gemensamt Lärcenter. Folkhögskolornas styrelse tog även beslut om Klarälvdalens folkhögskolas ansökan om inträde i Vård och omsorgscollege.

Detta tillsammans med resultat av de senaste årens utökning av platser och särskilt riktade statliga utbildningsuppdrag visar att skolorna ses som attraktiva ur ett samhällsperspektiv. Skolorna arbetar med metoden användardriven utveckling, där deltagare och målgruppers synpunkter på ett systematiskt sätt används som underlag för skol- och kursutveckling.

Utvärderingen FB kvalitet visar resultatet av deltagarnas bedömning av studiernas kvalitet. Trots förändrade studieförutsättningar på grund av pandemin syns endast en mindre nedgång som inte nämnvärt avviker från tidigare år med tanke på omständigheterna. Total index för alla områden var förgående år 74 och i år 72. Specifika enkätfrågor som rör coronapandemin visar att 94 procent av deltagarna bedömer att skolorna har kunnat anpassat studierna på ett bra sätt och 80 procent att de klarat sina studier på ett okej, bra eller mycket bra sätt.

Effektmål: God och jämlik hälsa

Resultatmål: Förbättrad folkhälsa genom ökad samverkan

Ett stort antal aktörer är på olika sätt ansvariga för verksamheter och aktiviteter som bidrar till hälsa och hälsoutveckling i befolkningen. För ett effektivt folkhälsoarbete krävs samverkan och samarbete. Inom länet finns ett flertal nätverk och samverkansöverenskommelser i syfte att arbeta tillsammans på bred front med olika främjande och förebyggande perspektiv.

Den länsövergripande samverkansgruppen för suicidprevention har vidgats till ett större nätverk där blåljusaktörer, idéburna organisationer, olika delar av Region Värmlands verksamheter och länets samtliga kommuner finns representerade. Under 2020 har nätverket planerat och drivit utbildningar och föreläsningar samt arrangerat en stor länskonferens/webbinarium (Suicidprevention i Värmland: manlighet och suicid) med över 200 länkar som skickades ut. Arbetet kring en ny länsgemensam handlingsplan för suicidprevention i Värmland började hösten 2020 och ska försätta under 2021. Vidare ska nätverket arbeta för att höja personalgruppers kompetens inom området suicidprevention, och öka engagemanget och kunskapen hos befolkningen.

Rådet för idéburna organisationer är ett övergripande samverkansorgan mellan Region Värmland och regionala idéburna organisationer i Värmland som etablerades 2019. Under 2020 genomfördes fyra rådsmöten, där representanter från idéburen sektor samt politiker från regionens nämnder och regiondirektören ingått. Under året stärktes de sedan många år goda relationerna med de idéburna organisationerna ytterligare. Överenskommelsen Värmland är en plattform där dialog och information skett bland annat gällande den pågående pandemin. Detta i syfte att belysa vilka kortsiktiga och långsiktiga konsekvenser som pandemin och samhällets anpassningar har fått, eller kan komma att få på idéburen sektor och folkhälsan i Värmland. Under hösten har även en seminariereserie för att stärka relationen och öka kunskapen och samverkan, i syfte att stärka livskvaliteten och främja samhällsutvecklingen i Värmland.

Folkhälsosamverkan kring övervikt bland barn och unga har under året inletts med kommunerna Filipstad, Storfors och Säffle. En projektorganisering har skapats och inledande kartläggning och analys har genomförts tillsammans med kommunerna. Det påbörjade analysarbetet syftar till att synliggöra underliggande faktorer eller strukturer som bidrar till övervikt och fetma bland och unga.

Ett länsövergripande nätverk för fallprevention startades upp under 2020 för att samla initiativ som fokuserar på befolkningsperspektivet som syftar till att främja friskfaktorer. Under 2020 har kampanjen "100 trappsteg" genomförts, som handlar om information om vad som kan hända med balans och psykisk hälsa om man tar 100 trappsteg om dagen.

Tillsammans med ESF-projektet Värmland Tillsammans, som syftar till att öka möjligheterna för utrikesfödda personer att komma till studier och arbete och som riktar sig till dem som står långt utanför arbetsmarknaden och samhället, har en uppföljning av projektdeltagarnas hälsa genomförts. Uppföljningen synliggör målgruppens livsvillkor och möjligheter till hälsofrämjande faktorer.

Region Värmland har under perioden samarbetat med projektet Ungdomsmottagningarna och psykisk hälsa om hur ungdomsmottagningarnas utåtriktade arbete ser ut i Värmland. Under perioden har HBTQ-certifiering av Region Värmlands verksamheter pågått och en ny riktlinje gällande samordning av transvård har tagits fram.

Region Värmland deltar i projektet I2I – Isolation to Inclusion, ett EU-projekt som syftar till att kartlägga underliggande faktorer till ofrivillig ensamhet och att kunna bryta isolering bland utsatta grupper.

Tematiska uppföljningar

Enligt kultur- och bildningsnämndens mätplan för 2020 ska tematiska uppföljningar göras för nämndmålen inom kultur- och folkhälsoområdet. För 2020 är temat de insatser nämnden gjort för att möta effekterna av coronapandemin. Inom kulturområdet är fokus på hur nämnden genom sin bidragsgivning hanterat de utmaningar som coronapandemin inneburit för möjligheterna att uppnå nämndmålen. För nämndmålet Förbättrad folkhälsa genom ökad samverkan inriktas den tematiska uppföljningen 2020 på coronapandemin och dess indirekta folkhälsokonsekvenser samt att en analys genomförs av de samverkansinsatser som nämnden gjort med andra aktörer.

Det är framförallt genom sin bidragsgivning som nämnden kan medverka till att uppfylla kulturmålen. Inom kulturområdet beviljar nämnden verksamhetsbidrag, fleråriga verksamhetsstöd, statsbidrag, projekt- och arrangemangsbidrag, ungdomspengar samt filmstöd. Under 2020 har fokus inom kulturområdet legat på att säkerställa att kulturlivet i möjligaste mån överlever den kris som coronapandemin inneburit. Kulturområdet är ett av de samhällsområden som drabbats hårdast ekonomiskt av pandemins följder genom att mycket verksamhet ställts in eller flyttats fram. Intäktsbortfallen har varit stora när publik- och besöksintäkter uteblivit eller reducerats kraftigt. De professionella kulturskaparna har drabbats hårt, liksom många verksamheter med fastigheter/lokaler och anställd personal. Nämnden fördelade under året sammanlagt 14 miljoner kronor i krisstöd.

Nämnden har också försökt mildra effekterna för kulturverksamheter bland annat genom att inte återkräva verksamhetsbidrag även om planerad verksamhet ställs in, och genom att bevilja förskott på redan beviljade verksamhets- och statsbidrag. Nämnden beslutade också att dela ut tio specialstipendier till kulturskapare i samband med höstens utdelning av Frödingstipendiet. Inom ramen för sitt uppdrag har avdelningen för kulturutveckling omfördelat medel till Kreativ karantän, en särskild stödform för professionella kulturskapare. Se mer i bilaga Tematisk uppföljning kulturområdet.

Coronapandemin har utöver akut virusorsakad sjukdom påverkat folkhälsan indirekt, både via följder av själva sjukdomen, och via de åtgärder som ska minska dess spridning. Samhällsförändringarna som skett till följd av coronapandemin påverkar befolkningens liv och hälsa. Rapporten "Analys av de indirekta konsekvenserna på folkhälsan i Värmland, till följd av covid-19 - med fokus på de smittbegränsande åtgärdernas effekter" är en kartläggning av hur samhället har påverkats av coronapandemin under våren 2020 på individ- och gruppnivå. För att hantera effekter på kort och lång sikt har nämnden beslutat om en mer omfattande analys, baserad på olika scenarier våren–sommaren 2020, helår 2020 samt 2021 och framåt. Utifrån kartläggningen kan rekommendationer om åtgärder tas fram. Initiativ har också tagits till mer dialog och samarbete med kommunerna, med pandemin som gemensam nämnare. Framtagande av den nya folkhälsoplanen har skett i bred samverkan med ett stort antal aktörer och samordningsstrukturer, däribland Nya perspektiv.

Uppföljning av nämndplan och andra politiska uppdrag

Agenda 2030

All planering inom Region Värmland ska utgå från Agenda 2030, FN:s globala mål för hållbarhet. De 17 globala målen syftar till att uppnå social, ekonomisk och miljömässig utveckling i hela världen. För Region Värmland är Agenda 2030 ett verktyg för att främja en hållbar utveckling i Värmland och inom den egna organisationen. Kultur- och bildningsnämnden arbetar specifikt med de sju mål som rör hälsa och välbefinnande, utbildning, jämställdhet, arbetsvillkor och tillväxt, minskad ojämlikhet, hållbara städer samt målet för genomförande och partnerskap.

Inom folkhälso-, kultur- och folkbildningsområdena har förvaltningen fortsatt arbetat utifrån de specifika målen i den egna verksamheten. Dialoger om målsättning och genomförande som rör hela Värmland har skett i externt inriktade uppdrag gentemot civilsamhällets och offentliga organisationer. Agenda 2030-mål har ett tydligt fokus i det pågående arbetet med de långsiktiga planer som rör kultur, folkhälsa, bibliotek och folkhögskolorna samt i arbetet med nya riktlinjer för nämndens verksamhetsbidrag.

Under våren beslutade nämnden att alla beslut inom kultur- och bildningsnämndens område ska jämställdhetsintegreras när det är relevant.

Folkhögskolorna har arbetat med att sprida kunskap, genomföra och följa upp insatser i enlighet med regionens övergripande målsättning och deras egna årliga verksamhetsplaner. Resultat av utveckling presenterades för nämnden under våren i samband med skolornas årsredovisningar. Återrapportering av Agenda 2030-insatser ingår i villkoren för statsbidrag.

Funktionsrättsarbete

Funktionsrättsarbetet utgår från FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och den svenska funktionshinderpolitiken med målet att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet. Under 2020 har nya forum och arenor skapats för samverkan mellan Region Värmland och idéburna organisationer i syfte att ta del av deras kunskaper och erfarenheter för att kunna utveckla bland annat tjänster, produkter och miljöer som fungerar även för personer med funktionsnedsättning. Vidare har olika utbildningsinsatser bedrivits på olika nivåer i organisationen och en nulägesanalys genomförts om hur olika verksamheter inom Region Värmland bedriver sitt funktionsrättsliga arbete. Nulägesanalysen ligger till grund för arbetet med att ta fram en regionövergripande handlingsplan.

Nämnden ger bidrag till funktionsrättsorganisationerna på länsnivå. Bidragen består av tre delar: verksamhetsbidrag, ungdomsverksamhet och ändamålsbestämd verksamhet. Syftet med bidragen är att stärka organisationernas funktionsrättsopolitiska verksamhet, det vill säga insatser som kompletterar Region Värmlands egen verksamhet. År 2020 fick 36 organisationer verksamhetsbidrag inom funktionsrättsområdet.

Arkivmyndighet

I juni beslutade regionfullmäktige att ansvaret som Region Värmlands arkivmyndighet flyttas från regionstyrelsen till kultur- och bildningsnämnden. Det innebär ansvar för de åtaganden som följer av att Värmlandsarkiv enligt avtal är landsarkiv för Värmland och ansvarar för föreningen Värmlands företagshistorias arkiv.

Folkhälsoområdet

Den nationella folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor, undersöker hälsa, levnadsvanor och livsvillkor. Syftet med undersökningen är att visa hur befolkningen mår och följa förändringar i hälsa över tid. Region Värmland deltog med ett tilläggsurval i undersökningen och frågeformuläret skickades ut till drygt 5000 slumpmässigt utvalda värmlänningar i åldern 16–84 år. Underlaget ger möjlighet till uppföljning och analyser av hälsa, levnadsvanor och livsvillkor på länsnivå. En övergripande sammanfattning av resultaten är publicerad på Region Värmlands webbsida Folkhälsa i siffror.

Under 2020 har kommunprofiler tagits fram och publicerats. Dessa syftar till att ge en övergripande bild av befolkningens livsvillkor, levnadsvanor och hälsa i respektive kommun i Värmland. Kommunprofilerna är strukturerade utifrån den nationella folkhälsopolitikens åtta målområden och innehåller information om drygt 50 folkhälsorelevanta faktorer. I text och diagram visas den aktuella kommunens situation i relation till Värmland som helhet samt i relation till riket eller Mellansverige (CDUST-regionen). Kommunprofilerna finns på: www.regionvarmland.se/kommunprofiler.

Under året har ett arbete pågått med att undersöka möjligheterna och nyttan av att genomföra en hälsoenkät bland elever i grundsärskola (åk 7-9) och gymnasiesärskola. I detta har bland annat gjorts omvärldsspaning kring andra regioners arbete på området. En pilotundersökning har också genomförts i en kommun. Arbete med att utvärdera pilot samt fortsatt angreppssätt på uppdraget pågår.

Under våren 2020 har analyser genomförts och rapporten "Psykisk hälsa och ohälsa i Värmland" har skrivits. Syftet med denna rapport var att ge en samlad bild av den psykiska hälsan och ohälsan i den värmländska befolkningen och belysa de många faktorer som är kopplade till psykisk hälsa och ohälsa. Rapporten baseras på enkätundersökningar och befintlig statistik. En del av materialet har

visats i andra sammanhang, men dessa har varit spridda i olika publikationer och presentationer. En del av analyserna är nya och syftar till att fördjupa bilden av den psykiska hälsan i den värmländska befolkningen. Det är framförallt hos vuxna som materialet möjliggjort fördjupade analyser. Även uppgifter om vårdbesök och läkemedelsanvändning redovisas. I slutet av rapporten presenteras hälsoekonomiska konsekvenser av psykisk ohälsa i befolkningen i Värmland. De möjligheter som finns i ökade satsningar på förebyggande och hälsofrämjande åtgärder reflekteras i diskussionen av rapporten. (Rapporten finns på: www.regionvarmland.se/folkhalsaisiffror).

Det suicidpreventiva arbetet har pågått under året med utbildningar, föreläsningar och länskonferens. Arbetet kring en ny länsgemensam handlingsplan för suicidprevention i Värmland började hösten 2020 och ska försätta under 2021.

Undersökningen Elevers drogvanor har genomförts under perioden i samarbete med länets kommuner. Detta är en undersökning om elevers bruk och attityder till alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar (ANDTS). Det tobaksförebyggande arbetet, med målet att minska risken för att utsättas för tobaksrök och att minska tobaksbruket, har intensifierats under perioden och omfattar en rad olika målgrupper.

Som ett led i arbete att minska tobaksbruket har riktlinjen Rökfritt Region Värmland antagits. Det interna förebyggande arbetet har intensifierats och insatser för att stödja implementering och efterlevnad har påbörjats.

Barnrättsarbete

Barnkonventionen blev svensk lag 1 januari 2020 och under året har arbete med att ta fram en mall för barnkonsekvensanalys, med integrerad barnchecklista samt medföljande rutin och instruktion pågått för att säkerställa att barns rättigheter tas i beaktande vid politiska beslut.

Inom ramen för modellregionsuppdraget med stöd av Sveriges kommuner och regioner (SKR) har en 4-dagars utbildning genomförts. Syftet med utbildningen var att intensifiera och utveckla ett strategiskt arbete för att säkerställa implementering av lagen och stödja utvecklingen i Värmland. 50 deltagare från regionen, länets kommuner och idéburen sektor har gått utbildningen.

En kartläggning av barnets rättigheter har genomförts med särskilt fokus på barn med funktionsnedsättning. Dialogmöten har hållits med Värmlands medicinskt ansvariga skolsköterskor där ELSA-materialet ska användas som en grund i ett barnrättsperspektiv.

Region Värmland har varit pilotlän för att testa en ny patientenkät där barn för första gången får svara själva. Syftet med enkäten är att mäta barns vårdupplevelser och att efterleva barnets rättigheter att få göra sin röst hörd och vara delaktig i frågor som rör barnet. Satsningen har varit ett samarbete mellan avdelningen för hållbar utveckling och patientstärketheten i regionen. Det är SKR som håller i arbetet och Region Värmland har varit pilotlän och testat enkäten inom flertalet verksamheter i hälso- och sjukvården. Förankring har skett i hälso- och sjukvårdsledningen och avdelningen för hållbar utveckling.

Kulturområdet

Nämnden ska enligt sitt reglemente förvalta och utveckla de gemensamma resurserna på kulturområdet och ansvara för de åtaganden som följer av den regionala kulturplanen. Inom ramen för samverkansmodellen fördelar nämnden statsbidrag till regional kulturverksamhet. Totalt fördelades drygt 56,5 miljoner kronor och utifrån effekterna av coronapandemin beviljades Region Värmland också ett förstärkt statsbidrag med 5,9 miljoner kronor. Fördelning och redovisning beskrivs ovan i avsnittet målluppfyllelse.

Flerårigt verksamhetsstöd 2020 fördelades till fyra verksamheter: Figurteaterkompaniet, Totalteatern, Sjöfleoperan och Riksteatern Värmland (Kultur på landsbygd). Tio arbetsstipendier inom filmområdet har beviljats under året, för totalt 114 000 kronor. Dessutom har elva samproduktionsavtal tecknats till ett värde av 300 000 kronor. Under perioden har 2 876 000 kronor beviljats till 33 projekt och

arrangemang, därav nio helt eller delvis inställda arrangemang. Totalt har projekt och arrangemang i tio kommuner omfattats av stödet.

Nämnden ansvarar för formerna för utdelning av priser och stipendier inom sitt ansvarsområde. Tillkännagivande av årets värmlandsförfattare och årets litteraturstipendiaterna skedde vid Värmlands bokfestival i november. Under hösten delades även Frödingstipendiet och folkrörelsestipendiet ut.

Nämnden har tagit fram ett förslag till remissvar på den statliga arkivutredningen Härifrån till evigheten och nämndens arbetsutskott har yttrat sig över betänkandet Sveriges Museum om Förintelsen.

Nämnden har möjliggjort ett fortsatt tillgängliggörande av arkiv och bibliotek från Kinship Center genom särskilda överbrygningsstöd och stöd till kostnader för flytt, hantering och förvaring.

Övrigt arbete inom kulturområdet

Kulturstaben

Kulturstaben biträder nämnden i frågor som rör kulturpolitik och bidragsgivning inom kulturområdet. Stabens övergripande arbete sker med utgångspunkt i nämndplanen och Värmlands kulturplan. Det innebär ett ansvar för att arbeta med planering, utveckling, processer och framtagande av underlag till nämnden samt med uppföljning, utvärdering och rapportering. Kulturstaben deltar i relevanta nationella nätverk, organiserade av Sveriges Kommuner och Landsting, Statens kulturråd, Myndigheten för kulturanalys etcetera. Under 2020 har kulturstaben för nämndens räkning lagt stort fokus på att följa upp effekterna av coronapandemin för kommunerna och kulturverksamheter i länet samt informera om de nationella och regionala krisstöden som gått att söka.

Avdelningen för kulturutveckling

I enlighet med nämndplan och budget svarar nämnden för verksamheten inom avdelningen för kulturutveckling. Verksamheten bedrivs av regionstyrelsens förvaltning. Fokus har bland annat varit på utveckling inom det digitala området. Inom EU-projektet Cupido utvecklar avdelningen möjligheter att arbeta med kultur genom ny teknik. Inom projektet Digitalt först har tekniklån, bland annat för utlån till personer i digitalt utanförskap samt workshops och utbildningar för folkbiblioteken, genomförts. Aktiviteter för barn och unga som Drömsommarjobbet, Slöjdekollo och Ung Kultur Möts (UKM) har kunnat genomföras men anpassats till rådande omständigheter.

Cupido

Inom EU-projektet Cupido utvecklas möjligheter att arbeta med kultur genom ny teknik. Under våren arrangerades ett webinarium på temat "att streama ditt evenemang". På internationella dansdagen genomfördes Concept Art Street battle som nådde 5 000 tittare. I samarbete med Västanå Teater genomfördes produktionen I väntan på Körkarlen, som nådde drygt 90 000 tittare.

Falnande språk

Under hösten har Region Värmland arbetat med det interregionala residenset Falnande språk – ur Finnskogen. Projektet är ett samarbete mellan Gävleborg, Dalarna och Värmland inom bild och form samt hemslöjd. Residenset samlade ett urval nordiska konstnärer till en gemensam bildningsresa genom Finnskogen. I Värmland arrangerades ett digitalt seminarium som avslutade den första delen i projektet. Seminariet tog särskilt upp frågor om språkdöd och hur vi förvaltar en mångfald av språk.

Kulturpoolen

Webbplatsen Kulturpoolen har nylanserats och ska fungera som en plats för att föra samman enskilda professionella kulturproducenter, kulturorganisationer i Värmland och skolor och andra verksamheter som letar efter kulturpedagoger och professionella kulturskapare. Kulturpoolen rymmer även en digital utbudskatalog för barn och unga inom scenkonst samt pedagogiska workshops.

Drömsommarjobbet

Drömsommarjobbet för ungdomar med inriktningarna dans, film och hemslöjd/textil har till stor del genomförts digitalt, från audition till slutproduktion. Dansgruppen i Karlstad handledes av en danskoreograf via länk från Tyskland. På Drömsommarjobbet textil skapade deltagarna varsin outfit på temat Frihet. Hållbarhet var i fokus genom att använda spill och återbruk. De olika uttrycken presenterades vid två tillfällen via livestreaming on-line, vilket resulterade i att många fler än

vanligt fick möjlighet att ta del av presentationen. Vernissage och visningar gjordes även i Arvika och i Sunne.

Ung kultur

Endast en lokal UKM-festival var möjlig att genomföra under våren och både region- och riksfestivalen fick ställas in. På grund av pandemin har det också kommit in färre ansökningar till ungdomspengar, medel avsatta för evenemang som arrangeras av ungdomar. Många föredrag, utbildningsinsatser, workshops etcetera där digitala sändningar inte har varit möjliga, till exempel inom slöjden, har ställts in. Under året genomfördes BorderArt by UKM Online Camp 2020, ett interregionalt projekt som drivs av UKM i Värmland, Västra Götaland och Viken i Norge och planeras och genomförs av en ung arrangörsgrupp med stöd av vuxna mentorer.

Kreativ bokbuss

Region Värmland har tillsammans med biblioteksverksamheter i Torsby och Kristinehamn påbörjat ett samarbete för att utveckla bokbussar i länet som kreativ mötesplats. Syftet är att fler barn och unga ska få möjlighet att utvecklas inom skapande aktiviteter i kommunerna.

Mediecenter

Under januari-november har Mediecenter haft 256 873 strömmande visningar och 17 404 nya konton har skapats. Detta går att jämföra med 2019 då 7 312 konton skapades under samma period. En rimlig förklaring är att mycket av undervisningen sker digitalt på grund av pandemin. Under året har nya vägar att nå målgrupper setts över. Mediecenter har också påbörjat samarbete med filmutvecklare om Skolbio och film i klassrummet.

Regional biblioteksverksamhet

Uppföljning har gjorts med folkbiblioteken i syfte att fånga upp hur samverkan med barnhälsovården runt 8-månadersbesöket fortskrider. Diskussioner om att sprida Lilla bokbryggan, en metod från Karlstads kommun, resulterade i Bokstartsprojektet Förundran - samverkan mellan bibliotek, barnhälsovård och förskola som beviljats medel av Kulturrådet. Region Värmland samarbetar med Regionbibliotek Stockholm kring materialet Språktåget. Materialet kommer att börja användas 2021 av barnhälsovård och bibliotek i länet. Materialet finns nu översatt till ytterligare fler språk. Samarbete har inletts med Region Östergötland och Region Gotland för att ta fram en fortbildning för ungdomsbibliotekarier. Arbetet mynnade ut i ett fortbildningspaket.

Tillsammans med Gävleborg, Halland, Östergötland och Dalarna har en nationell fortbildning om läsfrämjande och språkfrämjande för de yngsta barnen tagits fram. Avdelningen har inletts projektet Biblioteket som demokratisk arena vars syfte är att synliggöra kulturens funktion i biblioteksuppdraget, dess roll för bildning och demokrati, samt att öka delaktigheten i lokalsamhället. Projektet har stöd av Kulturrådet. 2020 var sista året för Kulturrådsprojektet Läsfrämjande insatser under skollov där avdelningen har samarrangerat läsfrämjande aktiviteter tillsammans med folkbiblioteken.

Hemslöjd

Region Värmland har under flera år verkat för att utveckla former för kontinuerlig slöjdverksamhet för barn och unga på fler platser i regionen. Under 2020 har avdelningen stöttat planering för detta i Eda och Kils kommun. Också Makerstation på Gamla Kraftstationen i Deje har fått stöd, där genomfördes även ett slöjdläger för ungdomar.

Filmverksamhet

Projektet Barns visuella rättigheter inleddes 2020. Det syftar till att barn på förskolan ska lära sig om sina rättigheter enligt Barnkonventionen med film som verktyg. Projektet ska även bidra till utveckling av barns filmkunskaper. Det har stöd av Kulturrådet.

Dansverksamhet

Under mars-april genomfördes ett dansresidens i Säffle, där två professionella dansare spred dans i kommunen. Coronapandemin ledde till att residenset genomfördes på distans, digitalt via Instagram och webb, där workshops och inspiration fortsatt finns tillgängliga. Moving Rural, ett samarbete mellan Riksteatern Hallunda, Riksteatern i Värmland och avdelningen har påbörjats. Tillsammans med Alma Löv Museum skapas en residensplats för konstnärlig dans och andra konstuttryck på Sjösala bygdegård. Ett treårigt scenario har skapats och som en pilot skapades ett evenemang i september där konst/dansupplevelser interagerade med den årliga Skördefesten.

Litteratur och läsfrämjande

Det blev ingen Värmlandsmonter på Bokmässan i Göteborg, då bokmässan ställde om till ett enbart webbaserat evenemang. Region Värmland valde att inte delta. Värmlands bokfestival genomfördes dock i november på Nöjesfabriken i Karlstad, men utan besökare och bordsutställare. Programmet sändes istället digitalt via webben och biblioteken. Årets festival följdes av totalt 7 250 tittare, varav 4 500 elever och studerande. Totalt innehöll programmet 94 punkter fördelat på 2 olika scener. Den övervägande delen av de medverkande var författare och föreläsare från Värmland.

Bild och form

Region Värmland har genomfört första året av projektet AiR Värmland (Artist in residence) med uppstart och ett residens i Gustavsfors, Hagfors kommun. Konstföreningen Innan luften går ur bjöd tillsammans med två konstnärer från Danmark in föreningar, företag, kulturskolan, hantverkare, konstnärer samt människorna som bor i Hagfors. I samarbete med Karlstads kommun, Alsters Herrgård, startades också ett residens kopplat till Gustaf Frödings författarskap med konstnären Maria Andersson, Stockholm.

Folkbildningsområdet

Folkbildningen är ett kitt som håller samman, stärker och utvecklar det svenska samhället och demokratin och har en viktig funktion för regional utveckling, kultur och folkhälsa. Kultur och bildningsnämndens målsättning för området är det samma som det nationella målet för folkbildningspolitiken: *Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.*

I enlighet med Sveriges kommuner och regioners (SKR) folkbildningspolitiska program har staten, regioner och kommuner ett gemensamt ansvar för att bidra till finansiering av folkbildningen. Förutom att regionen är huvudman för fem egna folkhögskolor har kultur och bildningsnämnden i uppdrag att besluta om verksamhetsbidrag till studieförbunden i Värmland, verksamhetsbidrag till Geijerskolan och bidrag i form av mobilitetsstöd för studier på folkhögskolor runt om i landet. Perioden har inneburit utökad dialog och kontakt med studieförbunden och Geijerskolan, länets rörelsedrivna folkhögskola. Specifikt utifrån effekterna av coronapandemin, men även som en del i processen att samla och stärka folkbildningens aktörers roll i det regionala utvecklingsarbetet inom bildning, kultur och folkhälsa.

I Värmland finns sex folkhögskolor med kursverksamhet på 12 platser runt om i Värmland. Att finnas spritt i länet samt möjligheten att även studera på distans ger bra förutsättningar för att nå ut, erbjuda och motivera till studier och att höja utbildningsnivån. Folkhögskolorna är även en arena för länets kultur, med sina estetiska kurser och olika former av publika kulturarrangemang. Vilka i år har inneburit att lära mer om livestreaming och att erbjuda digitala föreställningar. Skolornas internationella inriktningar och inslag som studieresor, utlandspraktik och skolsamarbete har inte kunnat genomföras som planerat på grund av reserestriktioner och stängda gränser. Skolornas tidigare satsningar på digitalisering har varit en förutsättning för omställningen och erfarenheterna av årets distansstudier är väsentliga för fortsatt digitalisering och utveckling av flexibla former för lärande.

Mobilitetsstödet innebär att personer folkbokförda i Värmland kunnat studera på folkhögskola i annan region. Nämndens beslut var att för år 2020 följa SKR:s årliga rekommendation. Stödet är ömsesidigt mellan regioner. Beslutet om årets bidrag till Geijerskolan innebar en ersättning utifrån samma principer som mobilitetsstödet. Några regioner har tagit beslut om avsteg från rekommendationen vilket fått konsekvenser för folkhögskolors ekonomi, den fria rörligheten och studerandes tillgång till folkhögskolors variation av inriktning, profiler och kursutbud med en geografisk spridning i hela landet. Nämnden har gjort en skrivelse, ställd till övriga regioner och SKR. som förordar att SKR gör en utredning och tar fram en ny modell med bred förankring i regionerna samt med en enklare administrativ hantering av ersättningen.

De tio studieförbundens variationer av inriktning, verksamhetsformer och organisering når en mångfald av människor, grupper och föreningar i hela Värmland. I maj togs beslut om nya riktlinjer för verksamhetsbidrag till studieförbunden. Verksamhetsbidraget har fokus på folkbildningens effekter i relation till regionala strategier och planer och på vilket sätt de bidrar till prioriterade utvecklingsområden och samhällsutmaningar. Inriktningen omfattar en tydlig och stärkt dialog där

villkor, kriterier och fördelningsmodell även omfattar verksamhetskvalitet. Införande av riktlinjernas fördelningsmodell som utgår från verksamhetsvolym och unika deltagare kommer att ske stegvis över två år. Utifrån coronaeffekter beslutades att 2020 års utfall inte kommer att användas som underlag för fördelning i stället kommer tidigare år att användas.

Det har varit löpande kontakt och dialogmöten med studieförbunden med anledning av coronapandemin och de har i augusti och december rapporterat in effekter och prognos för pandemins påverkan på verksamheten i länet. Studieförbunden har under året ställt om sin verksamhet från fysiska sammankomster, såsom studiecirkel, kursverksamhet och kulturevenemang, till digitala. Deras digitala kompetens har lyfts och det har skapat bättre förutsättningar att bidra till att minska den digitala klyftan, särskilt inom utsatta målgrupper. Ny verksamhet har etablerats i samverkan med föreningar och lett till nya digitala plattformar för kulturevenemang, som har möjliggjort för fler med funktionsvariationer att delta.

Region Värmlands folkhögskolor

I Region Värmlands huvudmannaskap för Ingesund-, Klarälvdalens-, Kristinehamns-, Kyrkeruds- och Molkoms folkhögskola är kultur och bildningsnämnden styrelse för folkhögskolorna med ett specifikt reglemente, vilket även är ett villkor för statsbidrag. Under våren genomfördes revision med rekommendationer som rör styrning vilket lett till förtydligande i reglementet och framtagning av separat form för åiterrapportering med en egen mätplan samt internkontrollplan för skolorna.

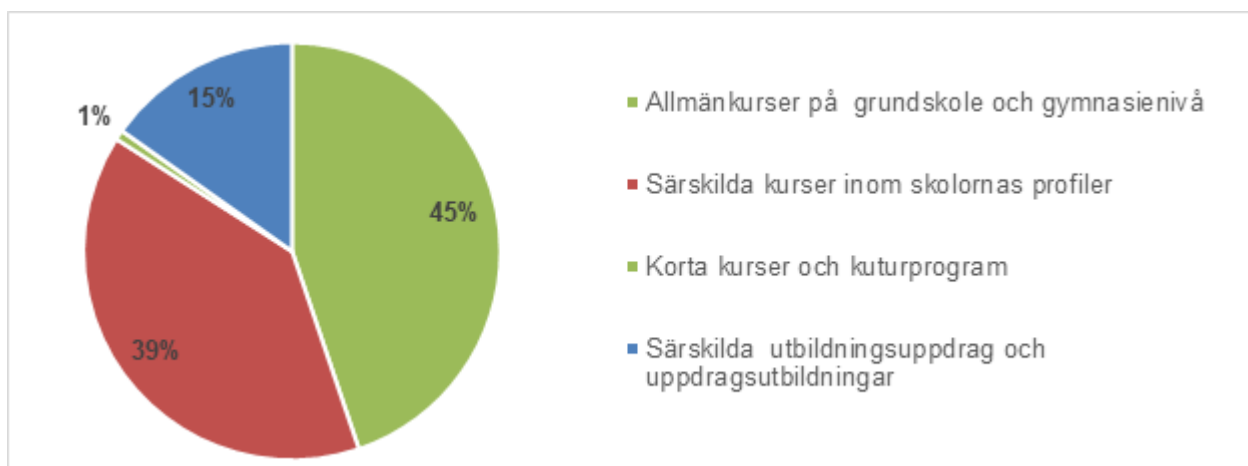
I egenskap av folkhögskolornas styrelse har nämnden ansvar för att statsbidragen till skolorna använts i enlighet med statens syfte och att verksamheten genomförts och rapporterats enligt Folkbildningsrådets villkor och kriterier.

Enligt villkoren har följande styrdokument antagits och skickats in till Folkbildningsrådet:

- Skolornas handlingsplaner 2020 och årsredovisningar för 2019
- Nya skolgemensamma riktlinjer som rör studeranderätt
- Nya skolgemensamma handlingsplaner för språkligt stöd och handlingsplaner för förstärkningsbidrag som beskriver skolornas insatser och utveckling som rör studiesituationen för deltagare med funktionsnedsättningar.

Det har även antagits riktlinjer för skolornas avgifter och vilka priser som gäller för läsåret 2021/22.

I regionens folkhögskolors planering och utveckling har samverkan, insatser och effekter som rör kultur och folkhälsa fått ett ökat fokus vilket framförallt fått genomslag i den nya Folkhögskoleplanen 2021—2025 som antogs i december. Planens inriktning, målsättningar och prioriteringar ligger till grund för de kommande årens årliga verksamhetsplaner. Skolorna har totalt genomfört 36 143 deltagarveckor under året. Flertalet av skolornas kurser innebär heltidsstudier men några kurser genomförs även i form av deltidstudier.

Fördelning av deltagarveckor 2020 på kurstyp

Utifrån arbetsmarknadsbehov och utökningen av deltagarveckor har det gjorts en satsning på yrkesinriktade vård- och omsorgskurser, certifierade inom Vård- och omsorgscollege, en kurs inom skoglig utbildning och kurs för hälsostränare inriktade på fysioterapi. Fortsatta processer i nära samverkan med bransch har bidragit till att stärka skolornas profiler där bland annat profilen spelkultur som är relativt ny har utökats med den yrkesinriktad kursen, Indiespelutvecklare.

Skolorna arbetar kontinuerligt med jämställdhetsintegrering vilket omfattar analyser och åtgärder som rör rekryterings- och antagningsprocesser och könsfördelning i skolans kurser, råd och ledning. Konkreta insatser under året har varit att börja se över hur kurser beskrivs i marknadsföring och fördjupad analys av skillnaden mellan mäns och kvinnors upplevelse av sina studier på allmän kurs och på vilket sätt skillnaden förändrades i samband med övergången till distansstudier.

Könsfördelning på årets totala kursverksamhet har varit 57 procent kvinnor och 43 procent män. På skolornas allmänkurser är fördelningen 50 procent. Det är fortsatt en något högre andel kvinnor som söker skolornas särskilda kurser.

Det har fortsatt att genomföras utvecklingsinsatser för att erbjuda deltagare med funktionsnedsättningar bra studieförutsättningar, vilket omfattar specialpedagogik, tillgänglighet och bemötande. Exempel från skolorna är insatser för all pedagogisk personal i syfte att bli bättre på att bemöta personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och ett ökat fokus på arbete med gymnasiebehörighet i specialpedagogiska kurser. Pandemin har även inneburit ökad uppföljning av deltagares psykiska hälsa, framförallt av deltagare i riskzon.

Nämndanalys (ekonomisk analys)

Kultur- och bildningsnämnden uppvisar ett underskott på 2 miljoner kronor för verksamhetsåret 2020

Samtliga verksamhetsområden har under året anpassat sig till pandemin vilket har gjort att medel har omfördelats till riktade coronastöd inom kulturverksamheter och idéburna organisationsstöd. Överskottet inom folkhälsoområdet är en följd av verksamhetsomställningen. Omorganisationen gällande det samlade kulturområdet har genererat en engångskostnad på 1,3 miljoner kronor under 2020 och inom bildningsverksamheten har intäkterna minskat med 1,1 miljoner kronor som en följd av coronapandemin. Utebliven budgetväxling avseende hyra har påverkat resultatet negativt med 0,4 miljoner kronor samt att mobilitetsstödet för folkhögskolor uppvisar ett negativt resultat med 0,7 miljoner kronor.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

2020 har präglats av coronapandemin. Många av de planerade aktiviteterna inom kultur- och bildningsverksamheten har varit tvingade att ställa om. Medel har omfördelats för att kunna stödja kulturverksamheter och idéburna organisationer. Under året har avdelningen för kulturutveckling utlyst flera hemmaresidens, kreativ karantän, för konstnärligt arbete. För residensen utgår ett arvode om 30 000 kronor. Regionstyrelsen har anslagit 13 miljoner kronor som särskilt stöd till kulturlivet och Regeringen beslutade att tillföra ytterligare 5,925 miljoner kronor till kultursamverkansmodellen 2020 för att hantera konsekvenserna av coronapandemin. Folkhögskolorna har inte fått någon ersättning av staten för de uteblivna intäkterna för inställda sommarkurser samt minskad beläggning på internaten. Intäktsbortfallen uppskattas till 1,15 miljoner kronor.

Verksamhetsriskerna finns beskrivna i den riskanalys som ligger till grund för nämndens internkontrollplan för 2021.

Budget i balans

Driftredovisning, (nettokostnad, mnkr)					
Kultur- och bildningsnämnd	Utfall	Budget	Utfall	Prognos	Prognos
Period: jan-dec	perioden	perioden	jämfört	helåret	jämfört
	2020	2020	budget	2020	budget
Samlad folkhälsoverksamhet	-15,0	-15,7	0,7	-14,9	0,9
Bidrag idéburna organisationer	-14,1	-14,5	0,4	-14,5	0,0
Projekt folkhälsoverksamhet	0,0	0,1	-0,1	0,0	-0,1
Folkhögskolor	-21,9	-20,1	-1,8	-22,0	-1,9
Mobilitetsstöd	-1,3	-0,6	-0,7	-0,1	0,5
Projekt och uppdragutbildningar, FHS	0,0	-0,3	0,4	1,1	1,4
Värmlandsarkiv	-1,8	-2,0	0,2	-1,4	0,5
Samlad Kulturverksamhet	-30,7	-29,6	-1,1	-15,6	14,0
Verksamhets- och projektbidrag, kultur	-65,6	-65,6	0,0	-65,6	0,0
Regionala utvecklingsprojekt 2020, ERP	-5,3	-5,4	0,1	-5,4	0,0
Projekt kulturverksamhet	-0,2	0,0	-0,2	0,0	0,0
Kultur- och bildning	-155,9	-153,7	-2,2	-138,4	15,3
Kultur- och bildningsnämnd	-1,3	-1,6	0,2	-1,6	0,0
Verksamhetens nettokostnader	-157,3	-155,3	-2,0	-140,0	15,3

Nettokostnadsutvecklingen inom kultur- och bildningsnämnden är svår att analysera på grund av att de planerade aktiviteterna inte har kunnat genomföras. Verksamheterna har ställt om och flera stödinsatser så som organisationsstöd, kreativ karantän med mera gjort att kostnaden inom den samlade kulturverksamheten har ökat kraftigt gentemot prognos efter augusti.

Kultur- och bildningsnämnden uppvisat ett underskott på 2,0 mnkr för verksamhetsåret 2020. Största avvikelserna mot budget finns inom bildningsverksamheten med 2,1 miljoner kronor. Orsaken är förlorade intäkter med anledning av coronapandemin, kostnaden för mobilitetsstödet samt att budgetväxling gällande hyra inte blivit gjord under 2020. Inom den samlade kulturverksamheten pågår en omorganisation som har genererat en engångskostnad med 1,3 miljoner kronor.

Samlad folkhälsoverksamhet, Värmlandsarkiv och kultur- och bildningsnämnd uppvisar positiva resultat jämfört med budget. Störst överskott uppvisar den samlade folkhälsoverksamheten med 1 miljon kronor. Överskottet har förärlats av förändrad verksamhet under året på grund av pandemin.

Internkontroll

Enligt Region Värmlands reglemente för internkontroll ansvarar regionstyrelsen för att årligen fastställa en internkontrollplan som innehåller regionövergripande kontrollmoment. Huvuddelen av kontrollmomenten ska utformas så att de berör alla eller flertalet av regionens olika verksamhetsdelar.

Regionstyrelsen ska årligen informera fullmäktige om organisationens samlade arbete med internkontroll. Nämnderna ska utifrån egen riskbedömning besluta om egna kontrollmoment vid sidan av den regionövergripande internkontrollplanen. Nämnderna ska vid behov initiera åtgärder som följd av resultaten av såväl regionövergripande som egna kontrollmoment.

Utöver de regionövergripande kontrollåtgärderna beslutade av regionstyrelsen har kultur- och bildningsnämnden tagit fram en egen internkontrollplan för 2020 baserad på en riskbedömning som nämnden tagit fram och beslutat om.

I enlighet med internkontrollplanen har några av riskerna avrapporterats löpande och några vid kultur- och bildningsnämndens sammanträde i september. En granskning har även genomförts av samtliga risker som planen bestod och en bedömning om riskvärdet förändrats och vilka åtgärder som ska tas inför 2021. redovisning görs till nämnden i februari 2021.

Mätplan

Ett varierat kulturutbud av hög kvalitet		
Ökad kulturell delaktighet		
Uppföljning	Eventuellt kvantitativt mål/indikator	Resultat 2020
Återrapportering till Kulturrådet av statsbidrag		Återrapporterad och godkänd
Redovisning av beviljade projektmedel	Minst 40 beviljade ansökningar Projekt i minst 12 kommuner	33 beviljade ansökningar Projekt/arrangemang i 10 kommuner
Tematisk uppföljning av arbetet och utveckling över året	Märkbara effekter	Se rubriken Tematiska uppföljningar
Attraktiva folkhögskolor		
Uppföljning av söktryck och kursdeltagares nöjdhet	Utveckling över tid	Snittet för skolornas söktryck inför höstens kursstarter var 1,74 sökande till allmätkurser 2,30 sökande till särskilda kurser. Något lägre till allmätkurs men högre till särskild än föregående år. Det totala söktrycket har ökat i relation till föregående år. Resultat av vt 2020 år FB-kvalitetsutvärdering: Totalt index 72 vilket är något lägre än föregående år som var 74. Specifika frågor som rör Coronapandemin visar att 94 procent bedömer att skolorna har kunnat anpassat studierna på ett bra sätt och 80 procent att de klarat sina studier på ett okey, bra eller mycket bra sätt.
Förbättrad folkhälsa genom ökad samverkan		
Tematisk uppföljning av samverkan inom folkhälsoområdet, exempelvis nya	Märkbara effekter	Se rubriken Tematiska uppföljningar

perspektiv och kultur- och hälsa.		
Hållbar organisation Budget i balans		
Uppföljning på beslutad budget	Beslutad budget 2020 155 325 tkr	Utfall 2020 157 297 tkr

